

ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΤΗΣ ΠΑΛΗΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

Τοῦ κ. ΑΝΤ. ΧΑΤΖΗΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΡΟΥΜΠΟΥΛΗΣ
(1867 — 1903)

"Ένα συνηθισμένο σπίτι πού όπάρχει άκρη μη και σημειά στην όδην Σκουφά, λίγη πιο πέρα δπ' την όδην Άσκοληποιού. Μέσα στο σπίτι, ένας νέος 20 περίπου έτων, χωρὶς κανένα ίδιαιτέρο χρακτηριστικό, έκτος δπ' την σειρήνη. Ήταν καλοκαίρι, θά τὸν βλέπετε κάθε μέρα, από τὸ πρωΐ ώς τὸ βράδυ σχεδόν γιαννόν, νὰ δίνῃ δηγίες, στοὺς παρισταμένους μαθητάς και φίλους του, ποù ήταν μαζὶ καὶ παρέ του, νὰ τραγουδᾶει ὅ τιος, νὰ έκνευρίζεται, νὰ παρακαλῇ, νὰ φωνάζῃ, άκρην καὶ νὰ κλαίῃ. Θεὸν τὸν βλέπετε νὰ κρατᾷ στὰ χέρια του ένα μικρό, πολύ όρμπον, ποù ήταν τὸ μόνο δργανο γιὰ διάτες τὶς δρες τῆς διδασκαλίας, γιὰ τοὺς μικρούς καὶ τοὺς μεγάλους. Καὶ χωρὶς καμιὰ δυσκολία, θὰ αἰσθανόστασε μιὰ καρδιά παραδομένη στὴν μουσική καὶ τὸ τραγούδι, μιὰ καρδιά γεμιστή καὶ λαχτάρια γιὰ κάπιο ίδιανικό. Τὸ ίδιανικό τῆς μουσικῆς μορφώσας τῶν νέων τὴν έποχην έκεινην. Ήταν ὁ Χρῆστος Στρουμπούλης, ποù μὲ ξένη μόνο χρόνια παραγωγῆς έργασίας δύσιος ἀξέχαστο τὸ δυνόμα του καὶ τὰ τραγούδια του. Σαν βράδυαζε, τότε διοι μαζὶ πήγαιναν γιὰ τὸ σχετικό γενετάκι. Υστεροὶ, οι μισοσκόπεινοι δρόμοι τῆς παλῆς Αθήνας ἀντηχούσαν ἀπὸ τὰ παθητικὰ τραγούδια, καὶ ἐνοιγαν τὰ παράθυρα γιὰ νὰ συγχραφοῦν οι σνήνες τοὺς τραγουδιστὰς ἢ άνοιγόλειναν οι γρύλιες πίσω ἀπὸ τὶς όποιες χτυπούσαν οι κοριτσικὲς καρδιές.

Ο Στρουμπούλης, μόνος του, μπορεῖ νὰ ἀντιπροσωπεύσῃ μᾶλισταρη ἐποχὴ τῆς Αθήνας. Παιδάκι ακόμη ἔβηλησε τὴν καλίσ του στὴ μουσική καὶ γράφτηκε μαθητής στὸ ὀδείο Άθηνῶν. Διευθυντής τότε τοῦ "Ωδείου" ήταν ὁ Βαυρός "Ἐνιγχ ποὺ είχε λύθει μὲ τὸν Βαυούλεα. "Θώβαν καὶ ἀπὸ τὸν Βαυαρό αὐτὸ πήρε τὰ πρώτα μουσικὰ μαθήματα. Εἶχε συμμαθήση τὸν Σαμαρά. Ο Στρουμπούλης μάθανε βιολί, διαμάρτυς φλάουτο.

Τότε εἶχε Ερθεῖ στὰς Αθήνας καὶ διανυμικὸς ἐκείνος δάσκαλος τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, διακατοχούντος. Ο Στρουμπούλης ἔτρεξε σ' αὐτὸν καὶ ἔγινε μαθητὴς του, χωρὶς ποτὲ νὰ κορέσῃ τὴ δίψα τῆς φιλομάθεως του.

Τὸ πότο έκδηλο ταλέντο του δὲν ἀργησε καθόλου νὰ στραφῇ πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴ μουσική, καὶ διακατοχούντος τὸ πήρε στὸ χορὸ τὸν "Ἀνακτόρων", δηνύνοντας πολλὰ χρόνια. Στὰ 1897 περίπου τοῦ ἀνέθεσαν τὸ χορὸ τῆς Μητροπόλεως καὶ τότε βρήκε τὴν εὐκαιρία δια τοῦ Στρουμπούλης νὰ δέξει καὶ τὸ συνθετικὸ τοῦ ταλέντου. Συνέθεσε τὸ Κοινωνικό, τὸ Χερούμικο καὶ ἀργότερες διδάληψη τὴ λειτουργία. Στὴ χωρίων αὐτῆς ἐγράμμιστο τὸν Στρουμπούλης τῆς Σχολῆς του. Τὸν Ἀποστόλου, τὸν Μωραΐτη τὸν Τσάκωνα, τὸν Βλαχόπουλο, τὸν Χατζηλουκά, τὸν Βακαρέλη κλπ.

Άλλα καὶ κυριά συνθετική ἔργασία τοῦ Χρήστου Στρουμπούλη δέν είναι τόσο ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσική, διο τὸ Αθηναϊκό τραγούδι. Γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Αθήνας, ἔζωτερίκευσε δὴ τὴν δημοτικὴ ψυχὴ του καὶ στάθηκε ἔνας ἀπὸ τοὺς κυριώτερους· παράγοντας τοῦ

"Αθηναϊκὸ τραγούδιο. Δέν είναι πάρα πάνω ἀπὸ εἰκοσιπέντε τραγούδια δλα, δλα. 'Άλλα δὲν είναι κανένα κατώτερο, ἀπὸ τὰ δλά. Ποιδ νὰ πρωτοαναφέρη κανείς! Τὸ «Ἐγα πονῶ σ' ἀλήθεια», τὸ «Ἄχι κάνε δάρκου νὰ σταθῆ, ή «Ἐξεμολύνογε» σι στίχους τοῦ Δροσίνη, τὸ «Δός μου μίσκω» σι στίχους τοῦ Ραγκαβῆ, τὸ «Διάτ παντὸς μακράν έμοι», ή «Νικοτάθλα» του, ή δποίς δρεσες ἔξαρετουλογικὸν τὸ δέλχαστον βαρυτόνων μας Γιάννην· Αγελάπούλου γιὰ τὴν πρωτοτυπία της. Πιὸ πολὺ διάδοσι είχαν τὰ περίστατα, ἀλέχαστα πράγματα τραγούδια του, «Ἐνας βράχος στὸ βουνό», «Ἔι μα κι ἡ δλήη σι στίχους τοῦ Δροσίνη καὶ τὸ «Ἐχει καϊδοῦ ή θάλασσα» τὸ θεαματικό αὐτὸν τουέττο. Κι' ἀκόμη πιὸ πολὺ τὸ πασιγνωστὸ «Γιά σένα ποὺ τὸ τραγούδιος δὴ η 'Αθήνα, καὶ τὸ τραγούδιο δάκρυμη, σε στίχους του Πολέμη.

Γύρω, τριγύροι σιγαλίδια
ἀπλώνεται μὲ χάρι
εἰς τ' οὐρανοῦ τὴν σγκαλιά
τὸ δλέλευκο φεγγάρι.
Γιά σένα δγάπη μου γελά
τ' ἀγέρι στὰ πλατάνια
γιά σένα ἀχτινοβολά
τὸ δστρο στὰ οὐράνια.

Ο Στρουμπούλης ἔχρισμαποίησε τὴν ποιητικὴ φλέβα καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Δημητροῦ τὸ δικήγορον. Γιατὶ πρέπει νὰ σπιελωθῇ, δη καὶ τὰ τρία ἀδέρφια ήταν προκισμένα μὲ καλλιτεχνικὰ χαρίσματα. Ο Δημητρῆς ἔκανε τοὺς στίχους τοῦ πρότοντο τραγούδιο τοῦ ἀδερφοῦ του Χρήστου «Τά νειάτου μου φεύγουν, καὶ τοὺς στίχουςς — τί σύμπτωσις! — τοῦ τελευταίου «Τηγκαρδιά μου δοὺς μου πλώα. Είναι ἔνα κουνίτεπτο πού ἀποτελεῖ τὸ κόκκινο τραγούδι τοῦ δληματούντου αὐτοῦ τραβαδούρου τῆς Αθήνας. Ο Νίκος δ Στρουμπούλης, δ συνταξιούλιος σμῆμερα τραπετικός, ήταν πάντα δάχωριστος μὲ τὸν δέρφορ του Χρήστου, καὶ συνέθεσε κι' αὐτὸς μά βαρκαρόλα καὶ τὸ «Ἐχε γειά», ἐπὶ ἀρκετὰ μάλιστα χρόνια διηύθυνε τὸ δρόμο τοῦ Αγίου Κωνσταντίνου.

Τὰ περισσότερα τραγούδια τοῦ Χρήστου Στρουμπούλη ἔχουν ἑκδοθῆ ἀπὸ τὸν Φέλη καὶ τὸν Μιχ. Κωνσταντινίδη. "Ομος ἔχουν χιλιοτραγούδη, στοὺς δρόμους, στας γειτονιές, στας ταβέρνες, στα σπίτια. Ακόμη καὶ σε κοντούρτα. Άλλα τὶ κοντούρτα! Τὸ «Διάτ παντὸς μακράν έμοι» πρωτοτραγούδηθρε τὸν ἀληθόμπτορο βαρύτονο τοῦ μελοδράματος Βακαρέλη, σε ἔνα κοντούρτα πού δόθηκε μέσα σε μιὰ μάντρα!

Τὸ μόνο ἐργο τοῦ Στρουμπούλη πού δὲν δικούσε δικόμων είναι μιὰ διπερτίτη «Ο Πλακιώτικος Γάμος» πού ἔγραψε μαζὶ μὲ τὸν Ζαχαράδη σε λιμπρέτο τοῦ Λάιου.

"Οπως ἀναφέρειμε, δ Στρουμπούλης ἀναστάτωσε τὴν Αθήνας μόνο σε ξένη χρόνια. Στὰ 1897 δρχίσε νὰ γρφῇ καὶ στὸ 1903 πέθανε. "Ολες οι συνοικίες τὸν περιέμεναν νὰ περάσῃ μὲ τὴν παρέ του, ν' ἀκούσουν τὰ τραγούδια του, Πολλοὶ νέοι, ἀνυπόμονοι, περνοῦσαν τὸ ἀπόγευμα ἀπὸ τὸ σπίτι του. "Εβλεπαν τὴν μητέρα του νὰ κάθεται στὴν έξωπορτα νὰ πλέκῃ καὶ τὴν πτωτούσαν.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΟΥ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Επίκουρη Καθηγήτρια

Τον περασμένο χειμώνα τον Απρίλιο του 1937 στην Αθηναϊκή Επαγγελματική Σχολή Μουσικής από την οποία μετά την έπικουρη διδασκαλία της στην ίδια σχολή για την περίοδο 1936-37, η οποία διήρκεσε μερικά μήνες, έφυγε στην Αγγλία για να συνεχίσει τη μουσική της εκπαίδευση. Την περίοδο αυτή στην Αγγλία έμενε στην πόλη της Λονδίνης, στην οποία ήταν ο πατέρας της Έρνετ Χατζηπόστολος, ο οποίος ήταν ο πρόεδρος της Επαγγελματικής Σχολής Μουσικής της Αθήνας. Η θεωρείται ότι η έπικουρη διδασκαλία της στην Αθηναϊκή Επαγγελματική Σχολή Μουσικής ήταν η πρώτη στην Ελλάδα, καθώς η ίδια σχολή ήταν η πρώτη στην Ελλάδα που άνοιξε την πύλη της στη μουσική επαγγελματικής εκπαίδευσης.

—Κυρά-Θανάσαινα, θά τραγουδήσουν τά παιδιά σάπωφε;

Κάθε βράδυ δέν έλειπαν και τά σχετικά έπεισδια με δλλες παρέες ή μέ τοδς χωροφλάσκες. Πρό παντός μέ τούς δεύτερους, γιατί ή Άστυνομία είχε διπαγορεύσει ετήν διατάραξιν τής νυκτερινής ήσυχλας. Τί δέλια δύμας μπορούσαν νό έχη ή διαταγή αστή μπροστά στόν έρωτα και στό κορίτσι πού σγυρυντο περίμενε ν' άκουση τήν καντάδα.

Ένα βράδυ, ήταν παρέα δ Στρουμπούλης δ Αποστόλους και δ Θεανόπουλος. Ό τελευταίος παρακαλοθε στούς δλλους δύο νά πάνε στήν δόδι Σδλώνως, λίγο πιό πέρα από την ταβέρνα τοῦ Καραχάλιου πού ήταν τόσπιτη τής καλής του. Δίπλα δύμας έπιστης καθόταν δ ναδάρχος Κουντουριώτης. 'Ο Στρουμπούλης δέν έννοδισε νά τό κουνήση. Κάπου έκει κοντέ πήρε τό μάτι τού Θεανόπουλου ένα γαϊδουράκι. "Ελυσε τό σχοινί του άνεβασσα τόν Στρουμπούλη και τραβώσισε αύτός μπροστά και δ Αποστόλου πίσα. "Έτσι λοιπόν έργασαν στό σπίτι αύτό κι' έκαναν τήν καντάδα τους. "Όμως δάνι κοριτσιό παρουσιάστηκε σπάτο τό διπλανό σπίτι, δ Κουντουριώτης, τούς εύχαριστησε και έστειλε τήν υπηρέτριά του μ' ένα δίσκο ζώρασι και μεζέδες. Τραγούδησαν πάλι κι υπέρα πέλοντας νά φύγουν, δαναζήτησαν τό ύποσχύνό τους. 'Ο γάϊδαρος δύμας δέν βρισκόταν πουθενά. Φάίνεται διτί έκατάλαβε πάντας δέν είχε καμιά θέση στή γλυκόφωνη παρέα τού άφεντικού του κι' έκρινε καλό νά ξεφαντισθῇ.

ANT. ΧΑΤΖΗΠΟΣΤΟΛΟΥ